

PIEŅEMTIE TEKSTI

P8_TA(2016)0490

EK un Uzbekistānas partnerības un sadarbības nolīgums un tekstilizstrādājumu divpusēja tirdzniecība (rezolūcija)

Eiropas Parlamenta 2016. gada 14. decembra nenormatīvā rezolūcija par projektu Padomes lēmumam par to, lai noslēgtu protokolu Partnerības un sadarbības nolīgumam, ar ko izveido partnerību starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Uzbekistānas Republiku, no otras puses, ar kuru groza nolīgumu, lai paplašinātu nolīguma noteikumus, attiecinot tos uz tekstilizstrādājumu divpusēju tirdzniecību, ņemot vērā to, ka beidzas termiņš divpusējam nolīgumam par tekstilizstrādājumiem (16384/1/2010 – C7-0097/2011 – 2010/0323(NLE) – 2016/2226(INI))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Padomes lēmuma projektu (16384/1/2010),
- ņemot vērā protokola projektu Partnerības un sadarbības nolīgumam starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Uzbekistānas Republiku, no otras puses (16388/2010),
- ņemot vērā piekrišanas pieprasījumu, ko Padome iesniegusi saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 207. pantu un 218. panta 6. punkta otrās daļas a) apakšpunkta v) daļu (C7-0097/2011),
- ņemot vērā 2011. gada 15. decembra starpposma rezolūciju¹ par Padomes lēmuma projektu,
- ņemot vērā 2016. gada 14. decembra² normatīvo rezolūciju par Padomes lēmuma projektu,
- ņemot vērā Ekspertu komitejas par konvenciju un ieteikumu piemērošanu visjaunākos konstatējumus par Uzbekistānu saistībā ar Konvenciju par piespiedu darba izskaušanu (Konvencija Nr. 105) un Bērnu darba ļaunāko formu konvenciju (Konvencija Nr. 182),

¹ OV C 168 E, 14.6.2013., 195. lpp.

² Pieņemtie teksti, P8_TA(2016)0489.

- kas pieņemti 2015. gadā un publicēti 2016. gadā¹,
- ņemot vērā Protokolu Nr. 1 par valstu parlamentu lomu Eiropas Savienībā,
 - ņemot vērā Protokolu Nr. 2 par subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa piemērošanu,
 - ņemot vērā Reglamenta 99. panta 1. punkta otro daļu,
 - ņemot vērā Starptautiskās tirdzniecības komitejas ziņojumu un Ārlietu komitejas atzinumu (A8-0330/2016),
- A. tā kā 2011. gada decembrī Eiropas Parlaments nolēma atlikt lēmuma pieņemšanu par piekrišanu ES un Uzbekistānas tekstilizstrādājumu protokolam, pieņemot starpposma ziņojumu, kurā uzmanība pievērsta apgalvojumiem par bērnu darba un piespiedu darba izmantošanu kokvilnas ražas novākšanā Uzbekistānā;
- B. tā kā šī starpposma ziņojuma noslēgumā Parlaments norādīja, ka tas apsvērs iespēju sniegt piekrišanu tikai tad, ja Uzbekistānas varas iestādes ļaus SDO novērotājiem veikt ciešu un netraucētu uzraudzību un ja tās apstiprinās, ka ir īstenotas konkrētas reformas un gūti būtiski rezultāti piespiedu darba un bērnu darba izskaušanā valsts, reģionālā un vietējā līmenī;
- C. tā kā Parlaments ir izveidojis regulāru dialogu ar Komisiju, EĀDD, Uzbekistānas valdību, SDO un pilsonisko sabiedrību, lai uzraudzītu notikumu attīstību kokvilnas ražas novākšanas laikā un izdarītu spiedienu uz visām iesaistītajām pusēm ar mērķi panākt bērnu darba un piespiedu darba izmantošanas izbeigšanu Uzbekistānā;
- D. tā kā 2013. gadā Uzbekistānas valdība ļāva SDO uzraudzīt kokvilnas ražas novākšanu; tā kā kopš 2013. gada SDO vairākkārt ir veikusi uzraudzību, sākotnēji pievēršoties galvenokārt bērnu darbam, bet vēlāk paplašinot uzraudzības jomu, ietverot tajā arī piespiedu darbu un pieņemšanas darbā nosacījumus;
- E. tā kā SDO un Uzbekistānas valdības sadarbība ir pakāpeniski paplašināta un 2014. gadā Uzbekistāna kļuva par pirmo Vidusāzijas valsti, kura vienojusies ar SDO par Pienācīgas kvalitātes nodarbinātības programmu;
- F. tā kā visnesenākās SDO veiktās uzraudzības laikā — 2015. gada kokvilnas ražas novākšanas sezonā —, tika konstatēts, ka bērnu izmantošana kokvilnas ražas novākšanai ir kļuvusi reta, sporādiska un sociāli nepieņemama, lai gan modrību tāpēc zaudēt nedrīkst²;
- G. tā kā saskaņā ar SDO sniegto informāciju izpratne par piespiedu darbu Uzbekistānā joprojām ir agrīnā stadijā, taču SDO veiktās aptaujas tomēr liecina, ka vairums strādnieku vāc kokvilnu brīvprātīgi un ka viņiem ir iespēja atteikties no šā darba;
- H. tā kā SDO galīgais ziņojums par kokvilnas ražas novākšanu Uzbekistānā 2016. gadā būs

¹ Ekspertu komitejas par konvenciju un ieteikumu piemērošanu ziņojums “Starptautisko darba standartu piemērošana, 2016. gads” — III ZIŅOJUMS (1.A daļa)

² Ekspertu komitejas par konvenciju un ieteikumu piemērošanu ziņojums “Starptautisko darba standartu piemērošana, 2016. gads” — III ZIŅOJUMS (1.A daļa), 218. lpp.

pieejams šā gada beigās;

- I. tā kā piespiedu un bērnu darba izskaušana ir gan mērķis, gan pastāvīgs process, kurā jāiegulda darbs un kurš būtu vēl vairāk jāatbalsta ES un starptautiskajai sabiedrībai, tostarp ar cilvēktiesību un darba tiesību aizsardzības jomā strādājošu pilsoniskās sabiedrības organizāciju līdzdalību;
- J. tā kā Uzbekistānas valdība ir pieņēmusi rīcības plānus, lai mainītu pieņemšanas darbā procedūru kokvilnas vākšanas jomā, un kopā ar darba devēju organizācijām un arodbiedrībām ir veicinājusi izpratnes veidošanu un izstrādājusi atgriezeniskās saites mehānismu piespiedu un bērnu darba novēršanas nolūkā;
- K. tā kā NVO joprojām ziņo par cilvēktiesību pārkāpumiem valstī, īpaši kokvilnas ražas novākšanas jomā, kurā tās norāda uz studentu un civildienesta darbinieku masveida piespiedu iesaistīšanu kokvilnas ražas laikā, kā arī par biedrošanās un vārda brīvības pārkāpumiem, īpaši to iedzīvotāju nopratināšanu, kuri ziņo par ražas novākšanu, cilvēktiesību aizstāvju un pilsoniskās sabiedrības aktīvistu regulāru vajāšanu un terorizēšanu un par starptautisko tiesību jomā strādājošu grupu un plašsaziņas līdzekļu darbības nepieļaušanu valstī;
- L. tā kā prezidenta Islama Karimova pēkšņajai nāvei nevajadzētu ietekmēt pašreizējā procesa turpināšanu darba apstākļu uzlabošanai kokvilnas laukos Uzbekistānā,
 1. uzsver to pasākumu nozīmību, kurus Uzbekistānas valdība veikusi, lai atļautu SDO uzraudzīt kokvilnas ražas novākšanu un iesaistītos plašā sadarbībā ar SDO ar Pienācīgas kvalitātes nodarbinātības programmas palīdzību;
 2. atzinīgi vērtē ievērojamo progresu, kas Uzbekistānā panākts kopš 2013. gada, tostarp tādu likumu pieņemšanu, kuri aizliedz bērnu darba izmantošanu, un tādējādi gandrīz pilnīgu bērnu darba izskaušanu; mudina iestādes turpināt iesaistīties valsts mēroga izpratnes veicināšanas kampaņā, lai pilnībā izskaustu bērnu darbu;
 3. pauž gandarījumu par to, ka Uzbekistānas valdība sadarbībā ar SDO cenšas izskaust arī piespiedu darbu un ka ir vērojams progress; tomēr uzsver, ka joprojām pastāv slēpti piespiedu darba veidi, ka šis process ir sarežģīts un tā īstenošanai cita starpā ir nepieciešama nodarbinātības politikas reforma;
 4. uzskata, ka šo Uzbekistānas valdības centienus dēļ Parlamentam būtu jādod piekrišana ES un Uzbekistānas tekstilizstrādājumu protokolam; uzskata, ka šāda piekrišana būs pozitīva zīme, kas mudinās Uzbekistānas valdību turpināt centienus, lai pilnībā izskaustu bērnu darbu un visus citus piespiedu darba veidus, kā arī turpināt stiprināt sadarbību ar ES;
 5. atzinīgi vērtē to, ka Uzbekistānas Arodbiedrību federācija 2015. gada oktobrī pievienojās Starptautiskajai arodbiedrību konfederācijai (*ITUC*) kā asociētā locekle; uzsver Uzbekistānas arodbiedrību nozīmi pienācīgu darba apstākļu nodrošināšanā un darba ņēmēju tiesību aizsardzībā; aicina Uzbekistānas valdību šajā jomā pilnībā sadarboties ar arodbiedrībām; mudina Uzbekistānas arodbiedrības pastiprināt savu lomu centienos pilnībā izskaust piespiedu darbu;
 6. pauž bažas par ziņām, kas saņemtas no neatkarīgiem novērotājiem, par valsts īstenotu iedzīvotāju mobilizāciju, tostarp civildienesta darbinieku un studentu piespiedu darbu,

2016. gada ražas novākšanas priekšdarbos;

7. aicina nākamo Uzbekistānas prezidentu izvirzīt jaunu cilvēktiesību modeli, nekavējoties izbeidzot joprojām pastāvošo piespiedu darba un bērnu darba izmantošanu kokvilnas novākšanā;
8. aicina Komisiju un EĀDD regulāri sniegt Parlamentam sīku informāciju par stāvokli Uzbekistānā, īpaši attiecībā uz bērnu darba un piespiedu darba izskaušanu; nolemj turpināt uzraudzīt attīstību Uzbekistānā un uzturēt regulāru dialogu ar SDO, Komisiju, EĀDD un citām ieinteresētajām personām, lai pilnībā izskaustu piespiedu darbu un bērnu darbu Uzbekistānā;
9. atzīst, ka šī mērķa sasniegšanai joprojām būs nepieciešams gan dialogs, gan sadarbība, kā arī turpmāks Savienības, SDO un Pasaules Bankas spiediens uz Uzbekistānas valdību; patur tiesības aicināt Komisiju un Padomi iedarbināt partnerības un sadarbības nolīguma 2. un 95. pantu, lai veiktu visus nepieciešamos vispārīgos un īpašos pasākumus, ja apņemšanās izskaust bērnu un piespiedu darbu netiks izpildīta;
10. aicina Komisiju un ES delegāciju Taškentā ar politikas dialoga un palīdzības programmu starpniecību dot ieguldījumu strukturālajā reformā Uzbekistānā, tostarp lai panāktu kokvilnas novācēju atalgojuma palielinājumu, kokvilnas novākšanas mehanizāciju un lielāku budžeta pārredzamību attiecībā uz ieņēmumiem, kas gūti no kokvilnas ražas;
11. piekrīt viedoklim, ka Pienācīgas kvalitātes nodarbinātības programma būtu jāturpina arī pēc 2016. gada un būtu jāpadziļina, lai tā attiektos uz Uzbekistānas ekonomikas modernizāciju un nodarbinātības politikas uzlabošanu tādās jomās kā darba aizsardzība un darba inspekcija, ņemot vērā arī dzimumu līdztiesības aspektu; saistībā ar to atzinīgi vērtē Uzbekistānas valdības 2015. gada 16. novembra Dekrētu Nr. 909, kura mērķis ir uzlabot darba apstākļus, nodarbinātību un strādnieku sociālo aizsardzību lauksaimniecības nozarē 2016.–2018. gadā;
12. uzsver, ka pēdējos gados sniegtajai ES palīdzībai, kurā galvenā uzmanība pievērsta tiesiskumam un tiesu iestādēm un kuras mērķis ir rosināt reformas un pilnveidot Uzbekistānas parlamenta darbu, ir jādod taustāmi rezultāti;
13. uzskata, ka Uzbekistānai sniegtajam ES atbalstam vajadzētu arī mudināt šo valsti atteikties no kokvilnas monokultūras un mazināt atkarību no eksporta, dažādojot ekonomiku, kas varētu pakāpeniski labot katastrofālo stāvokli vides jomā, īpaši attiecībā uz to, kas ir atlicis no Arāla jūras un tās pietekām;
14. aicina Komisiju pēc iespējas drīzāk iesniegt ES pamatiniciatīvu par piegādes ķēdes atbildīgu pārvaldību apģērba nozarē, pievienojot tai priekšlikumu par piegādes ķēdes pārredzamības uzlabošanu; atgādina par 2013. gadā pieņemtā Ilgtspējības pakta nozīmību un uzsver, ka šādas iniciatīvas var kalpot par pamatu jaunu pasākumu izstrādē partnerībā ar trešām valstīm, lai īstenotu mērķus, kuri paredz uzlabot darba apstākļus, veselības aizsardzību un darba drošību apģērba ražošanas nozarē;
15. mudina Uzbekistānas valdību strādāt, lai ratificētu un efektīvi īstenotu visas 27 VPS+ starptautiskās pamatkonvencijas un tādējādi iegūtu tiesības pieteikties uz VPS+ tarifa preferencēm;

16. uzsver, ka 2009. un 2010. gadā Padome atcēla ES sankcijas, “lai mudinātu Uzbekistānas iestādes veikt turpmākus būtiskus pasākumus, uzlabojot tiesiskuma un cilvēktiesību situāciju valstī”, turklāt norādot, ka “Padome cieši un pastāvīgi vēros cilvēktiesību stāvokli Uzbekistānā” un ka “dialoga un sadarbības dziļums un kvalitāte būs atkarīgi no Uzbekistānas reformām”;
17. aicina Komisiju un EĀDD uzraudzīt politisko pāreju Uzbekistānā un regulāri sniegt Parlamentam informāciju par šo procesu;
18. aicina Komisijas priekšsēdētāja vietnieci / Savienības augsto pārstāvi ārlietās un drošības politikas jautājumos (PV/AP), EĀDD un ES dalībvalstis izmantot pārejas procesu kā iespēju izdarīt spiedienu ar mērķi panākt konkrētus un izmērāmus uzlabojumus cilvēktiesību jomā turpmākajos mēnešos; uzsver, ka konkrēti uzlabojumi būtu jāpanāk arī attiecībā uz nosacījumiem, kurus 2010. gadā noteica ES ārlietu ministri;
19. norāda, ka tekstilrūpniecības nozare, jo īpaši kokvilnas audzēšana, ir galvenā tirdzniecības joma starp ES un Uzbekistānu; šajā sakarībā uzsver, ka ES būtu pilnībā jāizmanto PSN paplašināšana, lai nodrošinātu, ka Uzbekistānas iestādes pēc prezidenta pēkšņās nāves iesaistās pārejas procesā, kurš noved pie labākas pārvaldības, tiesiskuma nostiprināšanas, demokrātiskām reformām un būtiskas cilvēktiesību stāvokļa uzlabošanās;
20. atgādina Savienības apņemšanos turpināt un padziļināt attiecības ar Uzbekistānu ar nosacījumu, ka tiek ievērotas cilvēktiesības un tiesiskums; aicina Uzbekistānas valdību radīt lielākas iespējas neatkarīgai pilsoniskajai sabiedrībai, vairāk ņemt vērā Uzbekistānas un starptautisko NVO bažas un pildīt savas saistības saskaņā ar Starptautisko paktu par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām un Konvenciju pret spīdzināšanu;
21. mudina Uzbekistānas iestādes pilnībā ievērot starptautiskās saistības attiecībā uz cilvēktiesību aizsardzību; atzinīgi vērtē to, ka tās ir paziņojušas par amnestijas ierosināšanu saistībā ar Uzbekistānas Konstitūcijas 24. gadadienu; mudina Uzbekistānas iestādes šajā žestā iekļaut visu to personu atbrīvošanu no cietuma, kas apcietinātas uz politiski motivētu apsūdzību pamata, uzlabot izturēšanos pret šīm personām ieslodzījumā un izbeigt represiju, apcietināšanu un notiesāšanu ciklu; mudina Uzbekistānas valdību pastiprināt sadarbību ar starptautiskajām institūcijām, tostarp izmantojot Apvienoto Nāciju Organizācijas Cilvēktiesību padomes (*UNHRC*) vienpadsmit īpašās procedūras¹;
22. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo nostāju Padomei un Komisijai, kā arī dalībvalstu valdībām un parlamentiem un Uzbekistānas Republikas valdībai un parlamentam.

¹ Šīs 11 īpašās procedūras ir aprakstītas <http://spinternet.ohchr.org/Layouts/SpecialProceduresInternet/ViewCountryVisits.aspx?Lang=en&country=UZB>.
Lai gūtu vispārēju pārskatu par *UNHRC* īpašajām procedūrām, sk. <http://www.ohchr.org/en/HRBodies/SP/Pages/Welcomepage.aspx>.